

RESTAURACIÓ O NOVA AGRESSIÓ AL PATRIMONI HISTÒRIC?

Carta oberta publicada al Diario Menorca i Ultima Hora Menorca.

No podem fer altra cosa que qualificar de lamentable la intervenció – segons els seus responsables restauració- d'un dels monuments més emblemàtics de Ciutadella, l'obelisc aixecat a mitjans del segle XIX en memòria del saqueig turc de 1.558 i conegut popularment com “sa piràmide”

Projectada per l'insigne historiador i científic Rafel Oleo i Quadrado, fou construïda segons las pautes tradicionals utilitzades des de l'edat mitjana, amb pedra de marès utilitzant carreus amb motlures o plans i morter de calç a les juntes. Com totes les construccions d'obra vista, ha sofert els efectes del Llebeig, vent del sud-oest que duu aigua de la mar en suspensió que és absorbida per la pedra. Amb bon temps, l'aigua s'evapora i la sal cristal·litza, rompent la cohesió molecular del marès, amb un efecte, de vegades espectacular, com en són testimoni les columnes de la façana principal de la Catedral de Menorca.

Que sa piràmide precisava d'una restauració, no ho discutirem. El que ens sembla inacceptable és que es qualifiqui com a restauració el revestiment de dues cares de l'obelisc amb un cemplat casolà per tancar els efectes del Llebeig i com que el color de les dues cares orientades a Nord desentonaven, els responsables de la suposada restauració recorren al molinet, eliminant la capa protectora que s'havia anat formant al llarg dels seus 150 anys.

La Carta de Venècia de 1964, considerada universalment com la Carta Magna de la Restauració, en el seu preàmbul afirma que *la humanitat ha d'aspirar a transmetre el patrimoni monumental comú, amb la riquesa de la seva autenticitat*. El plantejament contingut en aquesta petita frase hauria d'inspirar qualsevol intervenció sobre el patrimoni històric i monumental de qualsevol indret. Afirma a l'article 9è: *La restauració és un procés que ha de tenir un caràcter excepcional. La seva finalitat és la de conservar i posar de relleu els valors formals i històrics del monument i es fonamenta en el respecte als elements antics i a les parts autèntiques*.

Deduïm llavors que no es tractava de substituir necessàriament totes les pedres llebetjades del monument, és a dir, deixar-lo com a nou. Aquest recurs ha de ser excepcional, com s'ha dit, ja que la restauració ha de respectar l'antiguitat del monument i el seu caràcter d'apreciació com a tal. En aquest sentit, l'arquitecte José Luis González planteja que, als monuments que es restauren, *mantenir els seus materials i els seus elements constructius és la millor garantia per a la conservació del monument*.

No és la nostra intenció discutir sobre tècniques de restauració perquè

ara ja és una qüestió irrellevant davant el mal infringit al monument, però si és molt important reflexionar sobre el procés que ha conduït a plantejar d'aquesta manera el projecte, i sobretot, quins criteris han guiat als responsables de l'actuació, que per suposat res a veure tenen amb qui ha executat l'obra, que mereixen tot el nostre respecte com a professionals i que esteim convençuts que han realitzat el seu treball d'acord amb les pautes que els responsables els hi han indicat.

Per tot açò, arribats a aquest punt ens demanam: existeix un projecte de restauració elaborat per tècnics competents? El resultat de l'obra esdevé conseqüència de les directrius del projecte? Ha comptat aquesta obra, executada sobre un element arquitectònic catalogat amb el nombre 29 de l'Inventari Municipal de Protecció del Patrimoni Històric, i per tant afectat per la normativa del Pla Especial de Protecció del Conjunt Històric Artístic, amb algun informe de la Comissió Insular de Patrimoni Històric del Consell Insular de Menorca?

Creim que les respostes a aquestes qüestions interessin a amplis sectors de la ciutadania, en primer lloc perquè afecten a béns històrics que són patrimoni de tots, i donat que per tant estan legalment protegits i establerta per la corresponent normativa qualsevol possible actuació sobre els mateixos, es fa del tot necessari que les autoritats responsables ofereixin les explicacions oportunes i es determinin, si així és el cas, les corresponents responsabilitats. En segon lloc, perquè aquestes respostes han de donar compte dels criteris que es preveuen aplicar a les reformes projectades a diversos indrets del Conjunt Històric de Ciutadella, esperam que observant l'estricta compliment del vigent Pla Especial de Protecció, com la plaça des Pins i Es Pla (aquest darrer amb grau de protecció màxim), que s'estan plantejant amb unes preses injustificades al nostre entendre, que no responen a una necessària planificació general prèvia de la nostra ciutat, de les seves necessitats urbanístiques i infraestructurals.

Per acabar, i davant aquesta nova intervenció que qualifiquem de greu quant al seu plantejament, i qui sap si desastrosa quant a les seves conseqüències, tornam a demanar als responsables polítics de l'Ajuntament de Ciutadella la immediata posada en funcionament del Consell Municipal de Patrimoni Històric com a òrgan de control i assessorament.

Ciutadella, 8 de Gener 2009

LA JUNTA DIRECTIVA DE LA SOCIETAT HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA
MARTÍ I BELLA.